

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „ 1/2 „ 1 „ 60 „
 „ 1/4 „ — 90 „

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „ 1/2 „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mărimea locului ce ocupă; fiecare em. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 și mai multe ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ, — KOLDOZSÁR
 6. JÓKAI-UTÓZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Iubileul »Familiei«.

Iubileul de 40 ani a revistei »Familia« din Oradea-mare s'a prefăcut într'un eveniment cultural. Însuflețirea ce s'a desfășurat din acest prilej, n'a onorat numai pe venerabilul întemeietor și susținător al acestei foi, ci a fost o manifestațiune impunătoare — între împrejurările noastre de azi — față cu cultura națională. S'a făcut o sfântă liturgie, s'a ținut predică în biserică, s'a făcut o ședință, în care toate corporațiunile noastre culturale și mai ales tinerimea noastră de pretutindenea a adus omaj și admirațiune dlui Vulcan; apoi a fost banchet, concert și petrecere, ca la o mare adunare culturală. Din toate acestea momente, pătunse de o deosebită însuflețire, se vede dragostea deosebită față cu cultura și literatura națională, care susțin sufletul vieții noastre de popor.

Serbătorirea Dlui Iosif Vulcan, era serbătorirea muncii stăruitoare pe lângă limba și cultura românească; era declarațiunea vedită a României, că este hotărâtă să-și apere și scutească din toate puterile sale comorile acestea sufletești, cari sunt cele mai scumpe comori ale unui popor conștiu de sine; era — ce se o ascundem? — un răspuns la acele nouă porniri potrivnice de sus, cari se vedesc prin noul plan de maghiarizare al școalelor.

Maghiarizarea școalelor ar fi să fie un mijloc nou, — poate cel din urmă, cu care s'ar mai putea încerca — pentru abaterea poporului nostru dela idealul său. Nu știm de va isbuti, ori nu, să se facă și aceasta încercare. Știm însă, suntem adânc convinși, că chiar de s'ar face și aceasta încercare, pe linie ori cât de întinsă, scopul spre care se țin-tește nu se va ajunge; cel puțin față cu noi Românii nu!

Pentru-că ori cât de însemnat mijloc este școala în susținerea și cultivarea simțului de naționalitate, — totuși ea nu este singurul mijloc... ba nici nu este cel dintâiu. Fost-au vremuri — până de curând — că n'am avut școli, de nici un fel; ba nici școlile străine nu erau deschise pentru noi; și totuși n'am perit. Nu vom peri nici acum, când conștiința și simțul național ne sunt vii, și când atâtea alte mijloace mai avem la îndemână — afară de școli — cu cari se îngrijim acestea isvoare ale vieții.

Încheiem aceste observări, ce ni-le inspiră iubileul »Familiei« cu ideile ce le găsim exprimate, tot din acest prilej, din partea unui fruntaș al neamului românesc.

Dl Tit Maiorescu, profesor universitar și fost ministru din București, scrie în numărul iubilar al »Familiei« un articol, din care reproducem următoarele:

Îmi aduc aminte de vorba unui german pomorît: noroc am avut totdeauna, dar fericit n'am fost nici odată.

Românul este înzestrat cu un cuget mai senin; el poate zice despre tot trecutul său: *noroc n'am avut nici odată*, dar fericit m'am simțit adeseori.

Că »divul« Traian ne-a adus tocmai în Dacia și ne-a lăsat într'o provincie așa de expusă, încât Aurelian, cu lumea oficială au și părăsit-o după oare care timp, n'a fost mare noroc. Dar că din nomolul migrațiunii atâtor popoare, cari ne-au bătuit de atunci încoace, s'a diferențiat și *închegat neamul românesc* în greua luptă pentru existență: acesta este primul moment de fericire în istoria noastră.

Că situația geografică ne-a condamnat să stăm în *drumul Islamului*, când acesta a voit să treacă Dunărea spre cucerirea Apusului, n'a fost tocmai noroc. Dar că Voevozii nostri în luptele lor cu Turcii au știut să ne păstreze religia creștină și să ne ție astfel de legătură cu *popoarele de progres ale Europei*, e o noaună fericire în desvoltarea noastră.

Că în secolul al 18-lea politica dinastiei Habsburg a încercat să ne ducă sub ascultarea Papei dela Roma, și neisbutind, ne-a împărțit în două, n'a fost noroc. Dar că din această încercare *Românii Transilvaneni au ajuns în Cetatea eternă unde a reînviat în ei simțământul gintei latine revărsându-se apoi asupra noastră a tuturor: aceasta a fost rara fericire, care dintr'o desbinare religioasă a înălțat neamul întreg spre o unitate de cultură națională.*

METROPOLIȚII ROMÂNI.

Ca întregire la cele din numărul trecut dăm, după »Unirea« vorbirea Metropolitului Dr. Victor Mihályi de Apșa, ținută în ancheta școlară:

Escelența Voastră Dle Ministru! Onorată conferență! Înainte cu trei luni s'a sfârșit acea luptă de proporții nespuse de mari, prin care s'a dus în deplinire în Franția secularizarea instrucțiunii. Lupta aceasta de abia credem, că s'a sfârșit, pentru că acolo au exilat zeci de mii de bărbați de specialitate, cari până aci mult au lucrat pentru promovarea intereselor patriei. În Germania, cu deosebire în Stuttgart, chiar acum decurg practările, pentru regularizarea instrucțiunii populare și a dreptului de controlă, ce ar fi de a se esercia din partea statului. Acestea două curente: din Franția și Germania, sunt cu totul opuse, într'un cât în Germania, față de controlă, ce o eserciază biserica asupra instrucțiunii populare, statul se poartă mult mai conciliant, până când în Franția, deși e stat unitar, deși nu permit, ca cei din Normandia, Bretagne și Celtii să învețe în școala populară în limba lor, ba nu permit nici acea, ca să se facă catechisarea în limba celtică, deși le-au succes a contopi feluritele rase, totuși față de școală au folosit măsuri foarte volnice. Aceasta arată cumcă limba unitară în stat nu e suficientă spre a se putea înțelege, ci au trebuit să recurgă la mijloace, pe cari celelalte state n'ar fi îndrăsnit a le folosi. Douăzeci de mii și mai bine e numărul acelor bărbați de școală, pe cari i-au esilat din țară. Din această cauză află de lucru foarte natural, că înaltul guvern urmărește instrucțiunea populară cu osăbită atențiune și prin proiectul, ce ni s'a comunicat, dorește să pună în praxă atari reforme, pe cari le crede de necesari în interesul patriei și în scopul ca legea despre instrucțiunea populară să se esecute mai cu succes, ca până acum. Când iau și eu cuvântul față de proiectul de sub discuțiune, îmi cer scusele, dacă nu voi fi în stare, a-mi desfășura ideile în limba maghiară cu deplină claritate. (Voci: Vorbește foarte bine ungurește! perfect!) Cu permisia D-Voastră amintesc, că până pe a V cl. gimn. drept, că am învățat ungurește, dar' deja din cl. VI nemțește și ungurește, în a VII și a VIII numai nemțește, maturitatea am depus-o în Cașovia nemțește, după aceea am învățat 6 ani în Roma latinește și italie-nește, nici odată însă n'am studiat în școli românești. După aceea șasă ani am propus în Gherla

teologia latinește apoi am ajuns la secretar metropolitan, și mai târziu ca Episcop la Lugoj. A trebuit să predic românește, să concipiez românește, și azi sunt în poziția, că trebuie să duc corespondență în cinci limbi: în limba moartă latină și în alte patru limbi vii. De aceea îmi cer scusele, dacă nu toate espresiunile îmi vor fi potrivite.

Proiectul din cestiune îl ved vătămător prima dată față de părinți, fiind că spre a înăspri obligământul de a cerceta școala, declară de transgresiune, ce e de a se pedepsi cu 100 cor. faptul, când părinții nu și-ar înscrie la școală copii, obligați la frecventarea ei; mai departe pedepsește cu 30 cor. pe aceia, cari și numai într'o zi n'ar cerceta școala. Această dispoziție este foarte aspră și cum s'a exprimat dl episcop reformator Antal Gábor, este și extrem de strictă. După a mea părere de aceea, pentru-că obligământul de a cerceta toți copii școala, după părerea tuturor pedagogilor, nu poate fi realizat nicăirea pe deplin. Aceasta a prevăzut-o și proiectul, când a permis dispensarea dela școală nu numai pentru cei cuprinși de boale lipicioase și pentru cretini fără și pentru aceia, cari locuiesc mai departe de școală ca trei kilometri; dar o demustră convingerea tuturor statelor, chiar și a statului ungar, că e cu neputință, ca toți cei obligați să-și cerceteze școala. Cu deosebire e cu neputință aceasta prin localitățile muntoase. Articl. de lege XXXVIII—1868 dispune asupra scoliilor ce sunt de a se înființa prin cătune. Legea din 1868 nu face amintiri de satele de munte, dar chestiunea aceasta și acolo e tot atât de gravă. Inspectorul de școale din comitatul Clujului de pildă, știe foarte bine, că în comuna Retițel a cărei estindere e de aproape 80 chil. pătrați și casele îi sunt foarte împrăștiate, nu pot fi constrinși la cercetarea școalei, toți cei obligați. Așa dar, dacă din cei 500 m.i. cari nu se bucură de instrucțiune subtragem numărul acelor, cari din cauze fizice și morale nu pot cerceta școala, ori numai cu mari greutate, atunci numărul de 500 mii scade foarte tare, și noi tare ne-am putea bucura, dacă la noi barăm 82% ar putea cerceta școala.

Găsesc vătămătoare ordinațiunea aceasta pentru părinți și pentru faptul, că mulți dintre ei sunt într'astfel de împrejurări materiale și morale, cât nu sunt în stare a-și îmbrăca toți copii obligați la școală și astfel, câte un copil obligat la școală e constrâns a șede în casă din Novembre până în Martie. Să considerăm și acea, că mai ales în ținuturile românești, mama nu-și prea poate lăsa copila de-a casă având trebuință de ea în gospodăria casei; în tot decursul iernii mama toarce, țese în cânepă, lână și bumbac, și copila de 10. 12. 15. ani îi dă mână de ajutor. S'au întâmplat cu mine, că făcând visitațiune prin comitatele Caraș și Timiș n'am aflat la școală nici o singură copilă. (O voace: chiar pentru aceea trebuia pedepsit). Aceasta e o împrejurare foarte momentuoasă, pentru că dacă soția, nu se îngrijește de aceea, ca să-și îmbrace bărbatul, copiii și servitorii cu haine țesute de ea, atunci soțul ei merge la vlădica și se plânge, că nu-i trebuie femeia aceea, pentru că nu-și împlinește datorințele de consoartă. Trebuie să medităm serios, ca oare folositor e pentru patrie și cetățeni, dacă împiedecăm pe mama, ca să se îngrijească de îmbrăcarea familiei? Legea le-a prevăzut toate acestea, și pentru aceea §. 53 din Art. de lege XXXVIII—1868 dispune, că băiatul de 10—12 ani nu 8 ci numai 6 luni să umble la școală: »la băieții mai mari de 10 ani în satele, în cari locuitorii se ocupă cu agricultura, senatul școlastic poate permite, ca pe timpul, când e lucrul câmpului mai mult, copii, afară de celea două luni să nu umble, de cât la școala de Duminecă«. Dl referent zice, că celea șasă luni sunt prea puține, dacă în celea două luni copilul de 10—12 ani nu poate fi constrâns, de cât la școala de Duminecă. Prin proiectul de față nu numai că ștergem favorul de care s'ar fi bucurat băiatul respectiv ori părinții lui, ci mergem și mai departe și pretindem, că dacă respectivul băiat e de 12 ani trecut, și nu corăspunde condițiunilor cuprinse în

§. 14 al proiectului de lege din cestiune, atunci e dator să mai umble î că un an la școala de toate zilele. Cassează dar acest proiect favorul, ca băiatul în ultimii ani să umble numai la școala de repetiție și pe lângă aceasta îl mai constrângeră eventual la un an de școală, dacă nu-i în stare să-și însușiască în un așa grad limba maghiară, ca între împrejurările, între cari trăiește, să-și poată exprima curat și esact gândirile și să știe ceti fluent, scrie după ortografie și calcula. Iertați-mă! dar acestea sunt nește pretensiuni atât de grele, în cât une ori nici chiar tineri, cari au sfârșit gimnasiul, nu sunt în stare a le duce în îndeplinire. Cu mine s'a întemplat odată, de am recomandat de subnotar la președintele tribunalului pe un tiner jurist, care de altcum era maghiar, și l'am rugat să-și propună de a fi numit și am primit dela președintele tribunalului răspunsul, că cum pot cere așa ceva dela el, când respectivul concurent nici nu știe scrie corect ungurește. Cum s'ar putea dar pretinde dela copilul de 12 ani, care nici nu e maghiar, ca să învețe în așa măsură ungurește, încât să-și poată exprima corect ideile și să știe scrie și ceti fluent? Cel puțin pe basa esperințelor, ce și le-au câștigat dnii inspectori la fața locului, s'ar putea constata, că aceasta e o așa pretensiune, cât nici în școlile cu limbă de propunere maghiară, nu se poate realiza. (Polonyi Géza: Numai cunoștințe elementare se pretind!) Vătămător aflu proiectul, și pe baza enunțurilor dlui ministru, că proiectul nu e încă întru toate cristalisat îndrănesc a spune, întru cât îi aflu dispozițiile din cale afară severe.

Îl aflu vătămător din punct de vedere al comunelor bisericesti, pentru că lipsește senatul școlastic bisericesc de dreptul, ca el să dispenseze dela obligământul de a cerceta școala pe pruncii, cari au causă suficientă și dreptul acesta îl transpune reprezentanții comunei politice. Dispozițiile §. 2. din Art. XXXIII—1868. așa dară le ia dela senatul școlastic și le transpune antistiei comunale. Mai departe cea comună bisericască, care începând cu anul 1875 a contribuit la fondul de pensie a învățătorilor cu jertfe materiale, e espus la aceea, că învățătorii ei neputând să presteie un așa rezultat, cum am arătat mai înainte, va fi pensionat.

Guvernul astfel căpătă dreptul, că pe respectivul să-l trimită de urgență în pensiu pe cale administrativă și astfe învățătorul acela ar primi pensia ori escontentare finală din fondul, la care de exemplu comunele bisericesti greco-cat. române de 27 ani, au contribuit cu 700 mii cor. în loc ca venitele acestui fond să fie întrebunțate numai pentru pensionarea învățătorilor bătrâni, cari au plinit 40 ani de serviciu.

Dar e vătămător pentru comunele bisericesti proiectul din cestiune și pentru aceea, pentru-că învățătorul respectiv poate fi amovat dela post sau pentru neglijință, sau pentru lipsa de progres, sau pentru direcție contrară statului, eară complotarea oficiului cade în competența guvernului. (O voce: în cazul al doilea). În cazul al doilea, dacă aceasta n'ar duce la scop, simplaminte școala s'ar închide. (Aprobări.) Dar cea comună bisericască, care a edificat locaș corespunder legii, și — să nu credeți cum că inspectorii școlari tractează cu cruțare în atari casuri, pretinzând ca școalele să corespunder în toate privințele legii, — în atari sate în care ferești duple nici nu cunosc și case padimentate nici nu sunt, dar față de edificiul școlii le pretind toate acestea, ca sala de propunere să fie înaltă de 4 m. ușile 3 m. (aprobări) zic, comuna bisericască, care și-a zidit, o atare școală, oare ce va face cu acest edificiu, care a costat mii și mii de floreni, și a fost zidită cu bani împrumutați, dacă va fi închisă?

Dar nu numai vătămător, ci fatal e acest proiect de lege față de învățătorii de până acum, pentru-că, să binevoii a lua în considerare, că aceștia și-au câștigat diplomele în pedagogii înzestrate cu drept de publicitate, și dela aceștia se pretinde acum atare progres pe terenul instrucțiunii limbei maghiare; deși e mai de sus de ori ce îndoială, că la noi se poate esperia mare zel, esecutare promptă a datorinței și mare diligență, și pe terenul instrucțiunii limbei magiare să ajung rezultate foarte vrednice.

Crestături.

— **Fișpanii.** Ziarul »Az Ujság«, întru răspândirea sa mai intensivă, dă abonaților »drept cinste« lucrarea lui Mikszáth: »Contimporanii mei.« — Cartea aceasta tractează mai multe episoade din viața a. m. d., dinor de stat: despre Szilágyi, Széll, Bánffy ș. a. m. d., și despre »prânzurile de curte«, »consiliile ministeriale« etc. — și despre »Fișpanii«. — În tractatul său despre »fișpanii« scrie una alta despre ei, cât de grea este »nașterea« de fișpan pentru multele întrigi și cât de ușoară, dar neplăcută e »moartea« de fișpan. — Între fișpanii face următoarele clasificări: a) fișpan cu »ciubucul în gură«, care

să pare, că numai »trage« din ciubuc și în nimic nu se amestecă, dară pentru aceea toate așa să întemplă cum »voește« el; — b) fișpan »arătător«, acesta în toate să amestecă și nimic nu se întemplă după voia lui; — c) fișpan »de omenie«, »brav«, care nici nu trage din ciubuc nici nu se »amestecă«; — d) cea mai rea specie de fișpan e, fișpanul »agil«, pe care de regulă î-l trimit în comitate locuite de naționalități. — Pentru acesta e gata deja din timpuri străvechi *receptul de șablon*. Indată ce a primit denumirea, î-și caută un »jurnaliste« și î-l duce în comitatul său *întru a-i redacta o foaie pentru apărarea ideii de stat maghiar*. Acum apoi lucră amândoi, »fișpanul« și »foaia«; fișpanul la fiecare congregație *murdărește* naționalitățile, eară foaia în fiecare săptămână *trage în tină* ceva, ori pe cineva. Destul e dacă fata vre-unui sas, să duce la biserică îmbrăcată în colorii săsești. Despre asta *apoi spume, oric ar cauta, ori sine*. Foaia *doară, sapă, face spume*, ori are causă, ori nu are, căci *doară* trebuie să se lupte, să se lupte în continuu, adică *locurile din foaie încadrate cu vênăt* trebuie să le aștearnă la Berczik Árpád, ca să vadă »Măria Sa«, că »Bucinul săptămânal« să luptă pentru ideea de stat maghiar și lucră în continuu, așiderea și fișpanul trebuie să facă câte un *atac* în contra naționalităților la fiecare congregație, căci și *descrierea acestuia*, de asemenea încadrată în vênăt să trimită la Buda, ca să vadă și Escelenția Sa, că — *lucră*. — Și lucră, lucră până ce ajung la rezultat: unde mai înainte a fost *pace*, după o »activitate 1—2 ani, stările pacinice să întorc spre rău. — În urmă vine specia cea mai rea: e) *fișpanul volnic*, care esecută legile, precum s'au adus.

Astfel se împart fișpanii, domnii comitatului și clasificarea de sus e după *trăsurile speciale*. — Trăsura *generală* însă e aceea că: toți au parte în putere și »*sunt iubiți, stimați și înțelepți*« — în comitatul lor, — după d. Mikszáth. — et. —

Alcoholismul.

(Continuare.)

E o mare nenorocire pentru noi Românii, că vându-ne atăcați din toate părțile nu ne retragem în cetatea cea puternică, pe care toate puterile din lume n'o pot cuprinde și nici bunul Dumnezeu nu voiește s'o nimicească, că sfântă este și plăcută este Lui; nu ne retragem în cetatea, a cărei fundament e credința tare și zidirile sunt dragostea nefățărită față de neamul nostru și în care aerul pururea e curat și plăcut pentru mirsele binevoitoare a moralității. E o mare nefericire, că *nu voim*, să ne depărtăm de *alcoholism*, dușmanul nostru neîmpăcat, ci dinpotrivă tot mai mult ne aruncăm în brațele lui, dedându-ne noi înșine la beutură, la ce ne ajută și societatea, care face silă, ca să bem și statul, care patrocinează acest venin pustiitor, fiind-că are din el venite materiale nespuse de mari.

În poporul nostru domnește deșarta credință, că beutura dă putere și sănătate și că înviează pe om. De aici vine apoi, că se încing beuturi strajnice la botezuri, la cununii, la pomeni, la toate petrecerile, fie acelea familiari, naționali ori bisericesti; de aici vine, că beau la alegeri și introduceri de preot și învățător, la alegeri de curatorii, jude comunale, păstor de vite și de câmp și la lictări de averi comunale, cari nici nu se pot închipui fără beutură. Beau părinții și dau o »țiră« și băieților lor, ca să se *întărească* și să nu *poftescă*. Aceștia la început scutură din cap și aruncă din gură beutura, dar mai târziu iau cu plăcere acest venin. Muncitorul bea dimineața, când pleacă la lucru, să aibă putere, când e în lucru bea vara să se răcorească, ear iarna să se încălzească. Mergând seara din lucru, bea, ca să se poată odihni mai bine. Dumineca, când nu lucră pe sama lui, merge bucuros în clacă, ca se bee și bea după ameazi, pentru-că în crișmă și în beutură își află plăcerea. Beau țaranii, beau muncitorii și beau și domnii, crezând, că în beutură e toată fericirea. Beau în necaz, ca să-l uite și beau în bucurii de bucurie. Beau în boală, ca să se însănătoșeze și beau fiind sănătoși, ca să nu devină bolnavi.

Societatea încă presionează pe om, ca să bee. Dacă nu poate cu buna, recurge la altă armă, la batjocură. Dacă cineva nu merge în societatea beutorilor, e socotit de prost și amărât, care se teme de părinții ori de soția sa. De multe ori unul solid e tras în noroiu, pe când oamenii păcătoși sunt prea măriți, fiind-că cei din compania lor folosesc toate prilejiurile, ca să le ascundă păcatele și să le scoată la iveală vertyuți și fapte, despre cari, poate, nici n'am visat în viață.

Statul, care încasează, venite foarte mari din beuturi, la aparință, — încă e un propagator însemnat al întrebunțării cât mai dease și în măsură cât mai mare a beuturilor, întru cât după legile lui crișmele se pot înmulți ușor și iute nu numai la orașe, ci și în comunele cele mai mici, unde se vinde veninul zilnic și aproape fără de nici o controlă și unde crișmarii prin vorbe dulci și altele p. es. cuglărie, musică, jocuri etc. înșală publicul, să-și ruineze sănătatea și să-și prădeze avutul. Statul, când vorba este de edificarea unei școli, pretinde multe și o școală, care n'are dimensiunile recerute, o închide, pentru-că ruinează sănătatea copiilor; de aceea însă habar n'are, cum este localul unei crișme, cât e de mare și cât e de curat, deși acolo se corump aceia, de a căror brațe are lipsă în vreme de nevoie; aceia, cari sunt chemați se dee naștere și se povățuiesc la bine pe feții lor și să nu-i chilăvească, dee pilde rele și să-i crească în colibi nesănătoase, ajungând la sapă de lemne prin necumpet. Să îngrijește de școli pompoese, în cari afli atăția băieți mărginiți la minte, și prăpădiți și amăriți la trup pentru ticăloșia părinților lor. Statul se îngrijește de putere armată atunci, când biserică aranjează o rugă publică, deși acolo, mergând oamenii să se închine, nu se întemplă bătăi și furturi, dar în jurul crișmelor, a cuiburilor de fărădelegi, nu vezi nici Dumineca gendarmi, cu toate că acolo e aproape tot poporul și rar trece o Duminecă să nu se facă scandale. Pentru-ce toate acestea? Dumnezeu știe. Că doară cărmuitorii știu bine, că venitele cele mari din beuturi sunt numai la aparință, fiind silit se le dee cu vârf pentru susținerea temnițelor, cari gem de bețivi, pentru casele nebunilor și spitale, acăr locuitori în mare parte au ajuns acolo în urma necumpetului și a susținerii mulțimei de oficiali, cari cercetează și judecă faptele provenite din lucrările celor buimăciți și nebuni de beutură.

De acela, care bea cu nădejdea de a fi apărât, ori cu nădejdea de a moșteni o avere, ne mirăm și nu prea; dar ne mirăm de poporul nostru, care nici o părtinire, nici un ajutor nu poate spera dela nime și totuși bea, îngrășind pe răuvoitorii lui și pricinuind atâtea lacrimi și suspine. Ne mirăm de poporul nostru, care numai așa va putea să rămână, dacă își va păstra cumpletul, credința și întregitatea sufletului și a trupului, dacă își va păstra și ținea cu mână de fier toată bucățica de pământ, ce biată are, dacă va da piept cu patimile beuturii, cruțând la an *optsprezece milioane coroane*, socotind, că din 3 milioane de Români din Ungaria numai 1 milion bea și fiecare bea la zi numai de 5 fileri.

(Va urma.)

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

„Cununa Mariei“.

Fratele preot *Constantin Lucaci* din *Jojib* a scris o carte intitulată: »*Un memoriu smerit*«. Aceasta a scris-o dînsul pentru tot poporul român, începând dela vlădică până la opincă. Scopul cărții e să ne arete calea, prin care să ne scăpăm noi de multele năcasuri trupesti și sufletești, ce ne bântuie. Pentru aceasta părinteie *Lucaci* ne propune, ca în fiecare parochie să facem câte o societate religioasă sub scutul *Preacuratei Fecioare Maria*, care este mama noastră cea mai iubitoare. Planul și statutele pentru o astfel de societate sunt deja tipărite, și se pot căpeta dela autorul din *Jojib* (*Józsefháza* u. p. *Aranyos-Megy*), cu prețul de 1 cor.

Ce scop ar avea o astfel de societate, cred că nu e de lipsă să spun în multe cuvinte. Ea s'ar nisui, ca pe oameni să-i facă oameni de omenie, fericiti, să ducă o viață curată și plăcută lui D-zeu, sau mai pe scurt zis, pe oameni să-i facă adevărați fii, fii cari se samene cu mama lor cea iubită. De aceea lucrul principal în societatea aceasta e sfânta maică biserică de care s'a îngrijit foarte mult *Preacurata Fecioară*, căci încă de tinere s'a băgat în slujba bisericeii, cosia și curățata hainele din biserică. Prin rugăciuni, cari membrii societății le fac odată ori de mai multe ori pe lună în biserică — deshilinit de slujba din Dumineci și sârbători, oamenii vreau să se facă plăcuți lui D-zeu, să se scape de datinele cele rele, cum sunt beția, suduitul, vorbele celea slabe, să se scape de jidovii, cari îngrămădindu-i cu tot felul de fâgăduințe, le iau și averea și mintea.

Un alt scop, — care ni l'a poruncit Domnul Christos, — are societatea aceasta: ajutorarea orfanilor și a celor bolnavi lipsiți de ajutor. Pe sêraci totdeauna îi veți avea cu voi, a zis iubitul nostru Mântuitor; și prin aceasta ne-a dat sê înțelegem, cã și »cel-ce dă un pâhar de apă rece unora ca aceștia, își vor câpeta rêsplata sa«.

Acestea sunt scopurile mai însemnate, cari le are societatea numită »Cununa Precuratei Fecioare«: sê ne facem creștini buni, fii iubitori ai Maicei noastre, sê împodobim casa stăpânului nostru, sê ajutăm pe cei necăjiți și lipsiți. Niște scopuri, ca și cari mai bune nici cã pot fi, și de aceea toți Românii de bine trebuie sê se silească, ca se facã astfel de societăți în fiecare parohie, cãci ele n'au alt scop decât sê fericescã pe tot creștinul bun.

Părintele Lucaciu înainte de ce ar fi scris cartea aceasta, a vëzut cu ochii, cã societatea aceasta aduce celea mai frumoase roade. În 1900, când s'au împlinit 200 de ani dela sfânta Unire cu biserica-mamã a Romei, a înființat în parohia sa societatea aceasta. S'au înscris în ea mulți membrii, cari n'aveau alte datorințe decât sê meargã în anumite zile la bisericã, unde sê se roage, și cari vreau, dau câte ceva. Și oamenii s'au fãcut creștini foarte buni, s'au lãsat de beție, țin poruncile bisericei, ajutã mult pe cei lipsiți și necăjiți, și au dat pe seama bisericei preste 2000 de coroane.

(Despre astfel de lucrãri creștinești scrisam și noi destul și am putea scrie și mai multe, dacã spațiul și timpul ne-ar permite. Destul sê amintim, cã tractul protopopesc al Clujului înainte cu 3 ani a hotãrit, cã în fie care parohie sê se înființeze atari reuniuni și s'au și înființat 11 pãnã acum, cari aproape toate aratã progrese frumoase. Prilejiul cel mai potrivit pentru înființarea lor, am aflat, cã sunt *esercițiile spirituale*). — Red. —

Tare mi-ar plăcea, dacã părintele Lucaciu ar scrie în »Răvașul« roadele cele îmbelșugate, cu cari a binecuvântat Precurata Fecioarã pe credincioșii sêi mai pe larg, ca sê vadã oamenii, sê se însuflețescã, sê facã astfel de societăți.

Fraților preoți, în interesul lor propriu, le recomand cu toatã dragostea frãtească, sê-și procure broșura respectivã, sê studieze lucrul, și sê se apuce de lucru. În Evangelia din Luniã trecutã ni se zice, cã secerișul e mult, dar lucrãtorii sunt puțini, sê facem sê fie mai mulți, sê prisoasecã. Cununa Precuratei Fecioare ne va da destui. —

Pãnã atunci sê gratulãm părintelui Lucaciu pentru gândul și isprãvurile sale bune și sê înființãm »Cununa Precuratei Fecioare« pretutindenea.

Precuratã Maicã, Tu ne ajutã pe toți, ajutã-Te baremi odatã și pe Tine însași, fã sê se înființeze Cununa Ta în tot locul, cãci e vorba de lauda mãririi Tale! *lob.*

DE PESTE SÈPTÈMÂNÃ

— **Esamenale** din protopopiatul Clujului începute în 15 Maiu se sfîrșesc Duminecã la 19 Iunie, la școala din Cluj. Toate esamenale, afarã de unul, au fost ținute sub presiul d-lui protopop *Dr. Dãianu*, care a împãrțit premii școlariilor mai buni, cãrticele din biblioteca »Răvașului« și chipuri: Metropolitul *Dr. Mihalyi*, Episcopul *Radu* în satul seu și Românii la Roma (al II. peregrinaj). Pãnã ce vom putea da un raport despre esamenele amintim, cã cel mai bun a fost în *Gilãu*, care s'a ținut Dumineca trecutã, și a fost o adevãratã serbãtoare. Au asistat la Gilãu pe lângã inteligența din loc, în frunte cu protopretorul *Biederman*, familia *Rosenberber* de Gilãu, ș. a. Oaspeți din Cluj: *Bas. Podoabã*, directorul »Economului«, care a dãruit multe cãrți de premii, *Dna. Elisa Isac*, cu ficele, care a dat 5 cor. premii, *Dni. Dr. Frãncu* și *Dr. Poruțiu*, care a dat asemenea multe premii în bani. Esamenul acesta a fãcut onoare învêțtorilor *Dșoarei Eug. Ioanovicu* și *N. Maier*, cum și directorului școlaei *M. O. Ioan Pop*, protopop onorar.

— **Iubileul »Familiei«** din Oradea-mare a reușit peste ori ce așteptare de frumos. Un raport mai amănunțit neavând loc se dãm, spunem cã a fost o serbãtoare fãrã seamã la noi. — »Răvașul« a trimis din acest prilej »Familiei« urmãtoarea telegramã: Cel mai tînêr membru al familiei presei române salutã »Familia« iubilarã!

Răvașul.

— **Faptã frumoasã.** *D. Andreiu Bãrșeanu*, a primit dela Academia Romãnã 2000 cor. pentru o carte a sa; la rëndul sêu a fãcut din cele 2000 coreane o fundațiune pentru premii școlariilor din Brașov.

— **Esamenul de maturitate** la gimn. rom.-cat. din Cluj, s'a ținut din 13—16 I. c. Românii s'au supus toți, anume: *Victor Herman*, *Eugen*

Mezei, *Mihail Muth*, *Alesandru Opriș*, *Petru Roșca*, și *Silvia Stețiu*. Doi au fost relegați din cãte un studiu pãnã în Septembrie a. c. *Petru Roșca* a trecut cu *foarte bine*. (Acest tînêr sirguincios și talentat, deși orfan, în toate clasele gimn. a fost cel de întâiu eminent). *Eugen Mezei* și *Mihail Muth* au trecut cu *bine*, ear *Alesandru Opriș* cu îndestulitor. Dl *Opriș* e din Cluj și e unicul din clasa muncitorilor, care a fãcut maturitate.

— **Dl Ioan Chirilã** în 11 I. c. a fost promovat de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj.

— **Societatea pentru crearea unui fond de teatru român** își va ținea adunarea generalã în *Brad*, în 28 August a. c. și zilele urmãtoare.

— **În cauza congruei** preoțimii rom.-armeano- și gr.-cat. comisiunea regnicolarã a ținut ședințã în 16 I. c., când s'au luat la desbatere conscrierile venitelor episcopoești și a abațiilor. Rãmãne sê se statoreascã suma trebuincioasã pentru congruarea preoților și isvoarele, din cari sê se producã acea sumã. Sê vorbește, cã și aceasta va urma în timpul cel mai apropiat.

— **Proiectul pentru reforma învêțãmântului poporal**, pertractat odatã la finea anului Maiu și la începutul lui Iunie a. c., va mai fi cernut de o comisiune, care va sta din 30 învêțãtori. Pãrerile lor, știm înainte cã vor fi cu mult mai boacãne, mai voinicoase și mai »pedagogice«, decât a majoritãții covârșitoare a membrilor din prima comisiune. Dupã ce șeful învêțãmântului va fi ascultat și vorbele »înțelepte« a învêțãtorilor privitoare la învêțarea limbei maghiare, va înainta proiectul dietei cu propunerea, cã deși dupã pãrerea acelorã, cu cari l'a pertractat, nu-i destul de greu și de ascuțit pentru nimicirea limbei naționalitãților, sê'l primeascã, cãci datã e putința și arãtatã e calea în el, cum sê se ajungã la scopul dorit de ei.

Nu va lua în socotințã guvernul țãrii și dieta nici vorbele înțelepte și vrednice a Arhierieilor nostri și nici cele alui *Ludovic Mocsãry*, a unicului maghiar, care în mai mulți articlii publicați în »Egyetértés«, foaia partidului Kossuthist, le-a spus cã noul proiect e vãmãtor nu numai pentru naționalitãți și bisericele susținãtoare de școale, ci și pentru țarã, strigãndu-le, cã *nu în limbã, ci în alipire cãtrã patrie sê ne înțelegem unii pe alții*. La aceasta însã nu va duce noul proiect, care nu este numai absolutistic, ci și utopic, pentru cã din popoarele aceștii țãri, în cari e vie conștiința naționalã nu vor face maghiari pãnã-i lumea.

— **Reuniuni de femei** pentru împodobirea bisericilor, se înființezã acum în multe pãrți. Ni s'au cerut din multe locuri modele de statute, în deosebi statutele reuniunii »St. Maria« din Cluj. Acum aceste statute s'au tipãrit și se aflã la administrația »Răvașului«. Dupã ele am tipãrit și *modele de statute*, lãsãnd loc gol la ș-ii conveniți, ca ori unde sê se poatã folosi. Astfel de modele se pot așterne spre aprobare P. V. Consistor. Tipãrite gata costã 10 fileri.

— **Rêsboiu împotriva alcoolismului.** În contra beuturilor spirtuoase s'a pornit în mai multe țãri o luptã vrednicã de toatã atențiunea. Deosebit se lucreazã mult de bãrbați, cari se mai cugetã și la *binele obștesc*, nu numai la busunarul lor, în Anglia și Germania și în vremea din urmã și la noi în Ungaria. Aici este o societate contra alcoolismului cu sediul în Pesta, al cãrei membru poate fi ori cine. Societatea are mai multe filiale. În 12 I. c. și-a ținut adunarea generalã în Pesta. Au participat mulți și s'a constatat, cã societatea înainteazã cu pași uriași. Deosebit s'a accentuat, sê se tragã luarea aminte a pruncilor din școalã la urmãrile nefericite a beuturilor și cã în școli sê se punã tabele, cari se înfãțizeze starea miserabilã a persoanelor și familielor necumpetate și starea fericitã a celor cumpetate, (cum sunt și în România.)

Noi Românii încã *trebuie*, sê începem luptã împotriva celui mai neîmpãcat dușman al nostru și încã cãt de curând. Sê cercãm numai cea ce ne unește, nu tot cele ce ne împãrechiazã și sê cãutãm mijloacele potrivite pentru fericirea poporului, ear nu vorbele îmbãtãtoare.

— **Un smerit Memoriu** cãtrã Înalt P. S. Arhieriei episcopi diecesani și Archiepiscop și Metropolit precum și cãtrã preoții și poporul credincios din provincia metropolitanã gr.-cat. romãnã de Alba-Iulia și Fãgãraș, de Constantin Lucaciu, preot gr.-cat. român. Prețul 1 cor. în favorul bisericei din *Jojib. Baia-mare*, Tip. S. Nánásy, 1904. — Despre acest memoriu se va scrie în deosebi.

— **Reformații** și mai ales surceii lor mai tineri: »pocãiții« în dragostea (?) lor de adevêr propovêduesc, cã biserica catolicã nici când n'a arãtat mare voie și plăcere pentru lãțirea *Bibliiei* în popor și cã puțina lucrare desvoltatã, în direcțiã aceasta, a urmat numai la îmboldul dat de ei. Neadevêrul acesta îl dovedește acum o gazetã din Anglia: »*Cat. Times*«, arãtând cã înainte de reformați și »pocãiți« biserica catolicã a aprobat 626 edițiuni biblice în diferite limbi.

— **Pentru nenorocii din Posmuș.** În urma apelului din »*Unirea*« Nr. 20 și »*Răvașul*« Nr. 21, am primit pentru nefericirii din parohia Posmuș ajutor dela urmãtorii: *M. O. D. Emil Vici*, prof. în Blaj 2 cor., *David Deac*, prof. în Blaj 2 cor., *Dragolira György* și soția *Ana* 5 cor. *Német-Boksán*. *Ioan Genț*, protopop de Oradea-mare 2 cor., *George Șuta*, protopop în Kis-Májsény 5 cor., *Ioan Barbu*, Zagreb-Agram Ciglana 3 cor., *Emiliu Măcelariu*, preot Totelec 4 cor. 70 fil., *Ioan Bochiș*, și poporeni *Kolozs-Borsa* 178 cor., și 463 dãrabe vestminte, Institutul de credit »*Bistrițana*« 40 cor. Pentru fapta marinimoasã a donatorilor în numele poporului meu nefericit, și pe aceasta cale mē simt dator a aduce mulțãmită rugând pe bunul Dumnezeu ca primindu-le fapta marinimoasã sê le rêsplãteascã indeajuns. Posmuș, la 12 Iunie 1904. *Constantin Rusu*, preot gr.-cat.

— **Din Berind** s'a adunat pentru nenorocii din Posmuș urmãtoarele ajutoare:

Mitru Both 2 cor. 80 fil., *Petru Pașca*, *Vasilicã Niman* și *Ioan Șumlea* câte 2 cor., *Simion Bulboacã*, *Petru Gocan*, *Ioan Drãgan*, *Ilisie Chiș*, *Dochie Mërdan*, *Iuonaș Rețe*, *Nicolau Bulboacã*, *Mitru Tauța*, *Ioan Stinean* lui *Ioan*, *Indreiu Moldovan*, *Vasilicã Mërdan*, *Bittó Gyula*, *Bernãth Grün* câte 1 cor., *Vasilica Chiș* 1 cor. 20 fil., *Ananie Pop* 70 fil., *Ioan Pașca* lui *Thirilã*, *Ioan Bãcian*, *Mihaiu Rețe* câte 50 fil., *Toma Rețe*, *Ioan Pașca*, *Ioan Tauța* *Nechiti*, *Vasilicã Mathe*, *Samoil Pașca*, *Simion Ranta*, *Maftiu Pavel*, *Simion Rețe*, *Iacob Gocan* câte 40 fil., *Vasilicã Bãican* 30 fil., *Filip Rus*, *Iacob Rus*, *Ioan Murășan*, *Vasilicã Stinean*, *Vasilicã Rețe*, *Luca Pop*, *Vasilica Abrudan*, *Ioan Stinean*, *Vasilica Rețe*, *Iosif Drãgan*, *Simion Murășan*, *Ioan Pop*, *Dorofteiu Abrudan*, *Ioan Pëcurariu*, *Petru Burdea*, *Lica Drãgan*, *Petru Rus*, *Teodor Abrudan*, *Simion Simlea* a *Vasilichi*, *Daniel Drãgan*, *Nicolau Canta*, *Ioan Tauța*, *Simion Pëcurariu*, *Sim. Gocan*, *Ioan Șerdean*, *Lica Tauța*, *Ioan Șumlea I. Todor*, *Simion Șumlea I. Ioan*, *Ioan Bulboacã*, *Onisie Cucuruzan*, *Samoil Tauța*, *Nechita Bãlaș*, *Maria Tauța*, *Zacharie Demian*, *Alexa Bulboacã*, *Nicolau Moldovan*, *Simion Stinean*, *Indreiu Pop*, *Costan Rețe* câte 20 fil., *George Astilean*, *Teodor Tauța* câte 26 fil., *Gavriș Sumlea* 24 fil., *Maca-veiu Murășan*, *Vasilicã Luțe*, *Dochie Oltean*, *Gavril Tauța*, *Simion Ciurdariu*, *Lica Rețe* câte 10 fil., *George Morariu* 16 fil., *Indreiu Gocan*, *Ioan Corusan*, *Maria Oltean* câte 4 fil., *Dochie David* 6 fil., *Basiliu Popp*, preot 1 cor. 40 fil. *Laolaltã* 40 cor.

Suma aceasta s'a trimis la adresa preotului *Constantin Russu* în Posmuș.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **Floricele de Câmp**, schițe de *Aurel C. Domșa*. — O broșurã elegantã, de 110 pag. cuprinzând 18 schițe ușoare, costã 1 cor. E a treia publicațiune beletristicã eșitã de curând din atelierul Tipografiei Seminarului din Blaj, cãruia îi face onoare.

— Despre **Petriciceiu Hajdeu**, stilpul filologiei române, a eșit de curând o broșurã interesantã în limba maghiarã. Este tesa de doctorat, a dlui *Dr. Constantin Pavel*, profesor de religiune și limba romãnã la gimn. din Oradea-mare. Studiul e larg, original conceput și cu cãldurã scris; face onoare tînêrului profesor. Tradus în limba romãnã ar fi cetit de sigur cu plăcere de mulți.

— **Nichitã Balica** de *Silvestru Moldovan*. Nr. 1 din *Bibl. »Foi Poporului«* din Sibiu. 36 pag. la care se adauge cunoscuta poezie alui *Alexandri: Movila* lui *Burcel*. Prețul 20 fil.

Posta Redacțiunii.

„**Patriota**“. Ne având loc acum așteptãm fotografiile, ca sê dãm cu chipuri ceva. — „**Nițu**“. Primit Cine este »*H. d. W.*« — din care ai tradus? — **Bistrița**. Ne având loc nu putem publica în acest nr.

Teodor Boca Someșeanul,

Cluj (Kolozsvár), Str. Ferencz-József 75

este încredințat pentru întreagã Ungaria din partea societãții »*Mateiu Corvin*« cu vênzarea **Enciclopediei Române** completã și legatã în lux — cu prețul de 70 cor. Prețul se poate plãti și în rate lunare de 3 coroane.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucãți, puțin atinse,) de

— **sãpun fin de toaletã,** —

bine ales din sãpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedã, jasmîn și lãcrimioare. Trimitând banii înainte ori cu rambursã spedeazã casa centralã de mãrfuri **Scheffer D. Sãndor** Budapest, VIII, *Bezerédi-utza* 3. szám. (36) 10—24.

Al. Moldovan

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murăș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălăgiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicnute, anume: *capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.*

Asigurări populare fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619'84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162'98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10'2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Salon de ras, frisat și parfumerie

Teodor Terziu
în Cluj.

Strada Kossuth Lajos Nr. 1. (edificiul Hotelului „Central“)

Deposit de parfumeriile cele mai fine și specialități, săpunuri de toaletă, crème pentru mână și față, pudră, Eau de Cologne, apă de gură, perii de dinți, rociuri de păr și piepteni cu cele mai ieftine prețuri. 5—5
Rog on. inteligență pentru binevoitorul sprigin.

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) săgarciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 11—52.

„THE STANDARD“

— fundată în anul 1825. —

Efectuează

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie
Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru
Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kossuth-Lajos nr. 4.
în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.)

42—

Pentru sezonul de primăvară și vară

recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de primăvară.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

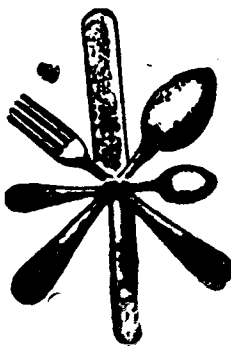
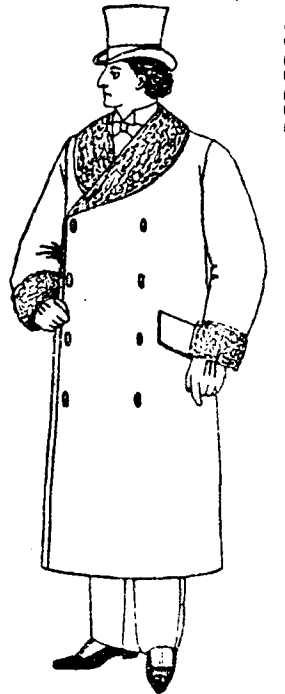
Căpături economice, cupțușite cu stofă.

Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche.

20 (21—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican

6 linguri » » » » » »

6 furcuțe » » » » » »

12 cuțite de desert » » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican

1 lingură mare de supă » »

1 lingură mare de lapte » »

2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe respundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau respundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; număroase recuriosciință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în culoare după plac.

Pentru 5 coroane trimiț 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spedează:

11—21

Casa centrală
de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta,
Hernád u. 54

GEORGE BENDORFEAN

— Cluj (Kolozsvár) Rudolf u. 5. —

singurul măiestru tapețier român în Cluj, efeptuiește pe lângă cele mai moderate prețuri, prompt, solid și după cel mai fin gust ori ce lucrare de tapețerie și decorare. 3—3

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de

măsurare de pământ,

mappare,

arangeare de posesiune.

După acord marchează linia
căii ferate normale ori

înguste.

Prețuește moșii, esoperează și
valorează patente, pe lângă
onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la
adresa de mai sus.

41—50.

Cruce sau stea electrică duplă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: *reumă, ischias, astma, vijiitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gâlbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influenza, pre cum ori ce boală nervoasă.* Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult **44 zile** își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înriurirea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.

(de întrebuintat la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

10—24.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul postei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colorii în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 43 (8—)